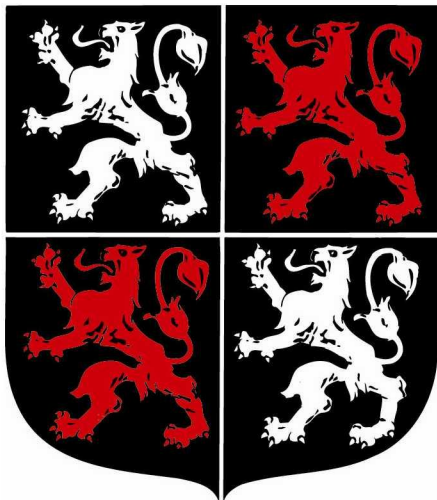

RAAP-NOTITIE 3694

Archeologiebeleid

Gemeente Uitgeest

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Uitgeest

Titel: Archeologiebeleid, gemeente Uitgeest

Status: eindversie

Datum: april 2011

Auteur: *drs. P. Kloosterman*

Projectcode: UIVE2

Bestandsnaam: RA3694_UIVE2

Projectleider: **drs. P. Kloosterman**

Autorisatie: **drs. R.S. Kok**

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2011

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In 2008 heeft de gemeente Uitgeest 'Uitgeest, droge plek aan open water - Archeologienota gemeente Uitgeest' (De Boer e.a., 2008) laten opstellen. Hierin werden suggesties gedaan hoe de gemeente Uitgeest haar archeologiebeleid zou kunnen inrichten. In onderhavige notitie is weer gegeven hoe de gemeente invulling aan haar archeologiebeleid wil geven.

Het wettelijk kader voor de omgang met cultureel erfgoed is vastgelegd in de Monumentenwet 1988. In deze wet zijn in 2007 door de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (hierna afgekort: Wamz) de artikelen die betrekking hebben op de archeologie gewijzigd. Op deze manier heeft Nederland invulling gegeven aan het Verdrag van Valletta. De provincie Noord-Holland speelt een belangrijke rol op het gebied van ruimtelijke ordening. In de Structuurvisie heeft zij haar cultuurhistorisch provinciaal belang gedefinieerd.

De doelstelling voor de archeologie van de gemeente Uitgeest is als volgt:

Het archeologisch beleid van de gemeente Uitgeest heeft tot doel haar archeologische erfgoed waar nodig te beschermen als bron van het gemeenschappelijke geheugen en als middel voor geschiedkundige en wetenschappelijke studie zonder meer maatschappelijke lasten in het leven te roepen dan strikt noodzakelijk.

De uitgangspunten die daar weer uit voortkwamen zijn behoud *in situ* (behoud in de bodem), archeologie opgenomen in bestemmingsplannen, de verstoorder betaalt en draagvlakvergroting.

De gemeente Uitgeest wil de doelstelling voor archeologie bereiken door op korte termijn, in 2011, de volgende besluiten uit te voeren:

- Alle nieuwe bestemmingsplannen 'archeologie-proof' maken door opname aan de hand van de archeologische beleidskaart (kaartbijlage 1) inclusief vrijstellingen van archeologische dubbelbestemmingen op de plankaart en in de toelichting en voorschriften van het bestemmingsplan.
- Het opnemen van archeologie in de erfgoedverordening.
- Het archeologisch onderzoek dat in de gemeente Uitgeest is uitgevoerd verzamelen en toegankelijk maken.
- Richtlijnen (laten) opstellen met aanvullende eisen van de gemeente aan archeologisch onderzoek.
- Het vergroten van het draagvlak voor archeologie door het publiek te betrekken bij planvormingsprocedures.
- De afdeling Middelen, Ruimtelijk beheer en Projecten verantwoordelijk maken voor de handhaving met betrekking tot voorwaarden voor archeologie bij vergunningverlening.

Daarnaast is de gemeente voornemens om binnen 5 jaar een herziening van de archeologische beleidskaart uit te laten voeren, behalve als er weinig ruimtelijke ontwikkelingen zijn.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
2 Beleid.....	6
2.1 Het Rijk	6
2.2 De Provincie	7
3 Toekomstig beleid gemeente Uitgeest.....	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Middelen tot behoud van het archeologisch erfgoed.....	9
3.2.1 Archeologie in bestemmingsplannen	9
3.2.2 Erfgoedverordening.....	10
3.2.3 Overzicht onderzoeksgegevens	10
3.2.4 Richtlijnen	11
3.3 Communicatie, presentatie en voorlichting	11
3.3.1 Vergoten draagvlak voor archeologie	11
3.4 Organisatie en financiën.....	12
3.4.1 Handhaving en taakverdeling.....	12
4 Archeologische beleidskaart	13
4.1 Wijzigingen beleidskaart.....	13
4.2 Vrijstellingen.....	13
4.2.1 Diepte	13
4.2.2 Archeologisch Waardevol Gebied (AWG)	13
4.2.3 Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebieden (AWV).....	14
5 Beslispunten.....	15
Literatuur	16
Gebruikte afkortingen	17
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen.....	17

1 Inleiding

In 2008 heeft de gemeente Uitgeest een belangrijke eerste stap gezet om haar wettelijke taak voor archeologie in te vullen. Toen verscheen namelijk 'Uitgeest, droge plek aan open water - Archeologienota gemeente Uitgeest' (De Boer e.a., 2008), opgesteld door RAAP Archeologisch Adviesbureau. Deze nota bestond uit twee delen: deel I bevatte een startnotitie archeologiebeleid en deel II een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart. In de startnotitie zijn een groot aantal voorstellen gedaan, hoe de gemeente Uitgeest haar taak met betrekking tot de archeologische monumentenzorg kan invullen. De voorstellen zijn binnen de gemeente Uitgeest door de wethouders, de heer P.K. Linnarts en de heer A. Sely, beoordeeld en zij hebben aangegeven invulling te willen geven aan de meeste voorstellen. De volgende stap is het archeologiebeleid van de gemeente Uitgeest vast te laten stellen door de Raad. Vervolgens kan de gemeente invulling gaan geven aan het beleid.

Onderhavige notitie beschrijft het archeologiebeleid, zoals de gemeente Uitgeest het voor ogen heeft. De startnotitie uit 2008 geeft veel achtergrondinformatie, die in deze notitie niet opnieuw weergegeven zal worden. Daarom wordt in sommige paragrafen verwezen naar de startnotitie. Daarnaast wordt voor toelichting bij enkele documenten verwezen naar websites.

In hoofdstuk 2 wordt een kort overzicht gegeven van het archeologiebeleid van het Rijk en de provincie Noord-Holland. In het derde hoofdstuk wordt vervolgens het toekomstig beleid van de gemeente Uitgeest geschetst. Het daaropvolgende hoofdstuk behandelt de nieuwe beleidskaart. De notitie wordt afgesloten met een overzicht van de door de gemeenteraad te nemen besluiten.

2 Beleid

2.1 Het Rijk

Het wettelijk kader voor de omgang met cultureel erfgoed is vastgelegd in de Monumentenwet 1988 (<http://www.raap.nl/pages/beleid.html>). Per 1 september 2007 zijn door het in werking treden van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) de artikelen die over archeologie handelen, aangepast. Daarnaast zijn enkele artikelen van de Woningwet, Wet Milieubeheer en de Ontgrondingswet aangepast.

Verdrag van Valletta

Door het in werking treden van de Wamz heeft Nederland het Verdrag van Valletta (1992, vaak aangeduid als Verdrag van Malta) gedeeltelijk geïmplementeerd. De tekst van het verdrag is na te lezen op <http://www.raap.nl/pages/beleid.html>. Dit verdrag heeft als doel de zorg voor het archeologisch erfgoed te versterken. Uitgangspunt daarbij is dat archeologische resten zoveel mogelijk in de grond, *in situ*, bewaard worden (artikel 4 van het Verdrag) en wanneer dit niet mogelijk is, betaalt de bodemverstoorder het archeologisch onderzoek (artikel 6). Nederland heeft deze uitgangspunten ook in haar beleid overgenomen.

Wamz en Bamz

De doelstelling van de Wamz is archeologische waarden waar nodig beschermen, zonder meer maatschappelijke lasten in het leven te roepen dan strikt noodzakelijk en heeft de volgende uitgangspunten:

- Geformaliseerd beleid;
- Behoud en beheer in de bodem;
- Versterking relatie archeologie en ruimtelijke ordening;
- Opgravingsbevoegdheid;
- Verbetering informatievoorziening over cultureel erfgoed;
- Invoering 'verstoorder-betaalt-principe'.

Het Besluit archeologische monumentenzorg (Bamz) geeft uitvoering aan de Wet op de archeologische monumentenzorg.

Belangrijk om te vermelden zijn ook de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, www.sikb.nl), waarin de vaktechnische normen en werkprocessen beschreven staan, en de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (NOaA, www.noaa.nl), waarmee samenhang in het archeologisch onderzoek in Nederland wordt bewerkstelligd.

2.2 De Provincie

Sinds het verschijnen van 'Uitgeest, droge plek aan open water' in 2008 is er op het beleidsterrein van de provincie het één en ander gewijzigd. Op het gebied van archeologie heeft de provincie Noord-Holland een aantal wettelijke taken. De eerste taak is de depotfunctie vanuit de Monumentenwet, die bestaat uit het beheren van archeologische vondsten en documentatie. De provincie is ook eigenaar van de vondsten. Daarnaast heeft de provincie de bevoegdheid om gemeentelijke depots aan te wijzen. De tweede taak van de provincie is de zorg voor de ruimtelijke kwaliteit vanuit de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro). Op de tweede taak wordt in deze paragraaf wat dieper ingegaan.

In het 'Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland' (z.a., 2006) is het archeologische beleid van de provincie Noord-Holland omschreven:

- Behoud en bescherming van de archeologische waarden, en waar behoud *in situ* niet mogelijk is, aansturen op een goede documentatie van die waarden.
- Behoud, versterken en ontwikkelen van de landschappelijke en cultuurhistorische verscheidenheid door landschap en cultuurhistorie als volwaardige aspecten in een integrale planvorming mee te nemen.

Ruimtelijke ordening

Het ruimtelijk beleid van de provincie Noord-Holland is vastgelegd in de 'Structuurvisie 2040 Noord-Holland 2040 - Kwaliteit door veelzijdigheid' (z.a., 2010a). Archeologie is daarin aangegeven als één van de kernkwaliteiten van het landschap. Daarnaast gaat de provincie Noord-Holland uit van een ontwikkelingsgerichte benadering, omdat ook tegenwoordige ruimtelijke ontwikkelingen het landschap vormen, zodat zorgvuldig wordt omgegaan met de bestaande (historische) kenmerken van het landschap. In de bijbehorende Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie heeft de provincie regels geformuleerd omtrent de inhoud van en de toelichting in bestemmingsplannen als er sprake is van een provinciaal belang. In een bestemmingsplan moet bijvoorbeeld duidelijk worden omschreven hoe er omgegaan wordt met de cultuurhistorische objecten; waaronder archeologische waarden.

De provincie speelt een belangrijke rol op het gebied van ruimtelijke ordening. Door haar ruimtelijk beleid bepaalt de provincie in belangrijke mate hoe de ruimte in Noord-Holland wordt ingericht. In het licht van de nWRO spitst de provinciale rol vanuit cultuur en cultuurhistorie in de ruimtelijke inrichting zich toe op drie terreinen, daar waar de provincie:

- Haar cultuurhistorische provinciaal belang heeft gedefinieerd in de Structuurvisie.
- Wettelijk bevoegd gezag is bij ingrepen die een relatie hebben met cultuurhistorie, bijvoorbeeld bij ontgroningen.
- Initiatiefnemer is bij projecten van het Rijk een (beschermende) taak hebben gekregen, zoals bij de nationale landschappen en UNESCO-gebieden.

Beleidskader en Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

De visie op de gewenste ruimtelijke kwaliteit is vastgelegd in de leidraad Landschap en Cultuurhistorie (z.a., 2010a). Deze vernieuwde leidraad is een uitwerking van het in 2006 vastgestelde Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie, dat werd gebruikt als leidraad voor ruimtelijke plannen als bestemmingsplannen, beeldkwaliteitsplannen en structuurplannen. Daarnaast bood het handreikingen en inspiratie aan gemeenten om landschap en cultuurhistorie als uitgangspunt te gebruiken bij planvorming.

De provincie Noord-Holland heeft 10 archeologische gebieden van provinciaal belang gedefinieerd. De gemeente Uitgeest ligt in een dergelijk gebied: het Oer-IJ. Als in gebieden van provinciaal belang het maatschappelijke belang dusdanig groot is dat waardevolle archeologische vindplaatsen aangetast moeten worden, vraagt de provincie aan te geven op welke wijze archeologische waarden door compenserende maatregelen in het plan zijn ondergebracht. Dit kan bestaan uit een extra bescherming van waardevolle gebieden elders in het gebied (door bijvoorbeeld gebruik te maken van de gemeentelijke erfgoedverordening) of de archeologische waarden mee te nemen in het ruimtelijke ontwerp van het plan.

De provincie ziet er bij de aangegeven archeologische gebieden op toe dat:

- het besluit en het archeologische onderzoek conform wetgeving wordt uitgevoerd;
- de motivering waarom een bodemingreep noodzakelijk is (aantonen noodzakelijk maatschappelijk belang);
- de onderbouwing voor compenserende maatregelen.

De cultuurnota

In 'Cultuur op de Kaart. Cultuurnota 2009-2012' (z.a., 2008) wordt vermeld dat de provincie in het Oer-IJ-gebied doorgaat met het gebiedsprogramma. Binnen dit gebiedsprogramma richt de provincie zich actief op het behouden van belangrijke archeologische vindplaatsen door terreinen als monument aan te wijzen en afspraken met boeren en landschapsbeheerders te maken.

Wijzigingen

De belangrijkste wijziging ten opzichte van het beleid zoals beschreven in de startnotitie (De Boer e.a., 2008) is de rol van de provincie met betrekking tot bestemmingsplannen. De provincie kan op het gebied van archeologie zienswijzen indienen als er sprake is van een provinciaal belang. Aangezien de gemeente Uitgeest in een archeologisch gebied van provinciaal belang ligt (het Oer-IJ-gebied) betekent dit dat de omgang met de archeologische waarden voldoende gewaarborgd moet zijn in een bestemmingsplan.

3 Toekomstig beleid gemeente Uitgeest

3.1 Inleiding

Door de aanpassing van de Monumentenwet 1988 en de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening hebben gemeenten veel beleidsvrijheid op het gebied van archeologie. Het is dus belangrijk op dit gebied een doelstelling en uitgangspunten te formuleren. De doelstelling is reeds in de startnotitie benoemd:

Het archeologisch beleid van de gemeente Uitgeest heeft tot doel haar archeologische erfgoed waar nodig te beschermen als bron van het gemeenschappelijke geheugen en als middel voor geschiedkundige en wetenschappelijke studie zonder meer maatschappelijke lasten in het leven te roepen dan strikt noodzakelijk.

De uitgangspunten die daar weer uit voortkwamen, zijn de volgende:

- Archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren en alleen opgraven als behoud in de bodem (*in situ*) niet mogelijk is;
- De relatie tussen archeologie en RO versterken zodat behoud, beheer en ontwikkeling van het bodemarchief onderdeel worden van het planologische besluitvormingsproces;
- Bodemverstoorders betalen archeologisch onderzoek en mogelijke opgravingen;
- Verbetering informatievoorziening over cultureel erfgoed om het draagvlak voor archeologie te vergroten.

De gemeente Uigeest heeft in de 'Structuurvisie Uitgeest 2020' al opgenomen dat bij planontwikkeling archeologisch onderzoek moet plaatsvinden (z.a., 2010c). Aan de hand daarvan kan blijken dat er archeologisch belangrijke waarden aanwezig zijn in een gebied waar een ontwikkeling voorzien wordt. In dergelijke gevallen moet dan een nadere afweging gemaakt worden hoe om te gaan met de aangetroffen archeologische waarden in het gebied. Om aan de structuurvisie invulling te geven is een archeologisch beleid nodig. In de volgende paragrafen zijn de verschillende onderdelen van het toekomstig archeologisch beleid van de gemeente Uitgeest behandeld.

3.2 Middelen tot behoud van het archeologisch erfgoed

3.2.1 Archeologie in bestemmingsplannen

In de huidige bestemmingsplannen van de gemeente Uitgeest wordt reeds aandacht besteed aan archeologie. Dit gebeurt nu steeds door per plangebied een archeologisch onderzoek te laten uitvoeren. In toekomstige bestemmingsplannen wordt zowel in de toelichting, als in de bijlage verwezen naar de archeologische waardenkaarten inclusief de bepalingen die hierin zijn opgenomen. Daarnaast worden er voor archeologische waardevolle gebieden voorschriften opgenomen in de bestemmingsplannen.

Op basis van de archeologische beleidsadvieskaart zullen alle bestemmingsplannen van de gemeente Uitgeest die in de toekomst moeten worden herzien, 'archeologie-proof' gemaakt worden. Dit zal gebeuren door:

- Opname van de op de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart aangegeven Archeologisch Waardevolle (Verwachtings)Gebieden als dubbelbestemming in bestemmingsplannen;
- In de toelichting van het bestemmingsplan te onderbouwen op welke wijze rekening is gehouden met archeologie;
- Op de plankaarten aanduiden, met behulp van een zwarte arcering, welke gronden als "Archeologisch Waardevol Gebied (categorie X)" worden gezien;
- In de archeologische voorschriften, die gelden ten aanzien van de afgifte van omgevingsvergunningen, aangeven welke maatregelen dienen te worden genomen ten aanzien van de gronden.
- Opnemen van vrijstellingen voor archeologisch onderzoek (zie hoofdstuk 4), waardoor niet elke bodemingreep direct vergunningsplichtig is vanwege archeologie;
- Opnemen van een wijzigingsbevoegdheid in de planregels om wijzigingen in het bestemmingsplan en op de plankaart te kunnen opnemen.

3.2.2 Erfgoedverordening

De gemeente Uitgeest zal het gemeentelijk archeologiebeleid formeel vastleggen in een erfgoedverordening door enkele artikelen toe te voegen aan de erfgoedverordening. Daarmee maakt de gemeente gebruik van artikel 38 van de Monumentenwet 1988: de gemeenteraad kan in het belang van de archeologische monumentenzorg een verordening vaststellen.

Aangezien het opnemen van een archeologische paragraaf in bestemmingsplannen niet eenvoudig of snel is te realiseren, biedt de erfgoedverordening een mogelijkheid om archeologische waarden te beschermen in de periode dat er (nog) geen 'archeologie-proof' bestemmingsplan is vastgesteld. De verordening voorziet dan in een overgangssituatie, waarbij de voorschriften vermeld op de archeologische beleidskaart direct geïmplementeerd worden. De verordening kan daarnaast ook voorzien in eisen die burgemeester en wethouders kunnen stellen aan onderzoek in het kader van het doen van opgravingen, in de praktijk zijn dit de vastgestelde programma's van eisen.

3.2.3 Overzicht onderzoeksgegevens

De rapporten en gegevens van in de gemeente Uitgeest uitgevoerd onderzoek zijn binnen de gemeente moeilijk terug te vinden. Ook de archeologische verwachtings- en waardenkaart (De Boer e.a., 2008), waarop uitgevoerd onderzoek is weergegeven, dateert inmiddels van enkele jaren geleden. Voorgesteld wordt om alle archeologische onderzoeken zowel digitaal als analoog te verzamelen en toegankelijk te maken. De praktische invulling daarvan binnen de gemeente dient nader uitgewerkt te worden. Daarnaast kan als eis in de gemeentelijke richtlijnen (zie volgende paragraaf) worden opgenomen dat de gemeente altijd een rapport ontvangt van uitgevoerd onderzoek. Ook kan de gemeente toegang tot Archis, het landelijke archeologisch informatie systeem, aanvragen.

Op deze manier is de informatie (zoals waar reeds archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden) makkelijker te raadplegen. Daarnaast kan een eventuele update van de archeologische kaarten sneller gerealiseerd worden. Een andere mogelijkheid is het inrichten van een GIS-applicatie om wijzigingen op de archeologische beleidskaart bij te kunnen houden.

3.2.4 Richtlijnen

Regelmatig wordt de gemeente Uitgeest gevraagd om aanvullende eisen voor bijvoorbeeld een plan van aanpak. Naast de eisen uit de KNA heeft de gemeente namelijk de mogelijkheid om extra eisen te stellen aan archeologisch onderzoek dat in de gemeente wordt uitgevoerd. Het voordeel is dat toekomstig archeologisch onderzoek gericht en uniformer kan worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt om dergelijke richtlijnen op te (laten) stellen, waarin bijvoorbeeld bronnen vermeld worden die altijd geraadpleegd moeten worden of de te hanteren onderzoeksmethoden (verkennd of karterend, die in kaartbijlage 6 van de eerste beleidskaart zijn vermeld; De Boer e.a., 2008). De verplichting deze richtlijnen te hanteren, kan worden vastgelegd in de erfgoedverordening. Een voorbeeld van deze richtlijnen zijn die van de provincie Utrecht, raadpleegbaar op de website van het provinciale steunpunt van de provincie, het STAMU (www.stamu.nl).

3.3 Communicatie, presentatie en voorlichting

3.3.1 Vergoten draagvlak voor archeologie

Om het draagvlak voor archeologie te vergroten worden twee sporen gevolgd. Ten eerste het procedurele spoor. Bij elke ruimtelijke ontwikkeling waarvoor een uitgebreide procedure op grond van de Wabo of een herziening van het bestemmingsplan nodig is, moet aandacht worden besteed aan archeologie. Voorgesteld wordt het maatschappelijk draagvlak te vergroten door bewoners, vrijwilligers en gebruikers actief bij planvormingsprocedures te betrekken. Onder de organisaties die de gemeente Uitgeest daarbij kan betrekken worden genoemd: de Historische vereniging Oud Uitgeest en AWN-werkgroep Oer-IJ. Deze organisatie kunnen aan de lijst worden toegevoegd van organisaties (3.1.1. Bro Lijst) die op de hoogte gehouden worden indien er een voorontwerp projectbesluit of ontwerpbestemmingsplan ter inzage worden gelegd. Bewoners en gebruikers worden bij besluitvormingsprocessen van ruimtelijke plannen betrokken door middel van inspraakprocedures, voorlichtingsavonden en wettelijke procedures die een ruimtelijk plan moet doorlopen (ter inzage legging van 6 weken).

Het tweede spoor dat gevolgd kan worden, is breder. Bij het grote publiek kan het maatschappelijk draagvlak voor archeologie vergoot worden door middel van publieksgerichte publicaties, museale presentaties, archeologische en cultuurhistorische routes, educatieprogramma's voor scholen en rondleidingen. Concreter kan gedacht worden aan:

- Het aanwijzen van een vaste contactpersoon archeologie binnen de gemeentelijke organisatie;
- Een regulier overleg met lokale amateurarcheologen;

- Het inrichten van een (kleine) tentoonstelling, waar archeologische vondsten uit de gemeente kunnen worden tentoongesteld. De vondsten kunnen in bruikleen worden verkregen van het provinciale depot;
- Het maken van een pagina op de website van de gemeente Uitgeest.

3.4 Organisatie en financiën

3.4.1 Handhaving en taakverdeling

De zorg voor het archeologisch erfgoed is binnen een gemeente goed geregeld als besloten is welke afdeling de voorwaarden met betrekking tot archeologie in omgevingsvergunningen moet handhaven. In eerste instantie is binnen de gemeente Uitgeest de afdeling Middelen, Ruimtelijk beheer en Projecten zelf verantwoordelijk voor de handhaving. Bij officiële aanschrijvingen en in een later stadium bij bezwaar- en beroepzaken zal de stafafdeling deze zaken voor haar rekening nemen. Wat er in eerste instantie besloten wordt, dient in overleg te gebeuren met de stafafdeling.

4 Archeologische beleidskaart

4.1 Wijzigingen beleidskaart

'Uitgeest, droge plek aan open water' (De Boer, 2008) werd afgesloten met een beleidsadvieskaart (kaartbijlage 6), waarop de bekende vindplaatsen en de verschillende verwachtingsgebieden zijn aangeduid met voorschriften die in de bestemmingsplannen gehanteerd kunnen worden. Om de beleidskaart zo duidelijk en transparant mogelijk te maken is deze aangepast op een aantal punten. De nieuwe beleidskaart is weergegeven in kaartbijlage 1 van deze notitie. De belangrijkste wijzigingen zijn als volgt:

- De archeologische vindplaatsen en terpen zijn verwijderd. Deze zijn weergegeven op kaartbijlage 4 van De Boer e.a. (2008).
- De twee suggesties voor gemeentelijke monumenten (aantal dijken en de nederzetting van Groot Dorregeest) zijn verwijderd.
- Enkele Archeologische Waardevolle Verwachtingsgebieden (AWV's) met gelijke vrijstellingsgrenzen zijn samengevoegd en het doel van en type onderzoek zijn verwijderd. Deze informatie kan achterhaald worden door kaartbijlage 6 van De Boer e.a. (2008) te raadplegen.

Het verdient aanbeveling de archeologische beleidskaart eens in de vijf jaar te actualiseren.

4.2 Vrijstellingen

4.2.1 Diepte

Niet voor elke bodemingreep is archeologisch onderzoek nodig. Voor ingrepen die niet dieper gaan dan 35 cm -Mv is geen onderzoek nodig, behalve bij de Rijksmonumenten en provinciale monumenten. Komt de ingreep beneden de 35 cm -Mv, dan is afhankelijk van de oppervlakte van de ingreep en in welk AWG of AWV het ligt, mogelijk wel archeologisch onderzoek nodig. De grens van 35 cm -Mv geeft de gemiddelde diepte van de bouwvoor aan. In de bouwvoor zijn door onder andere ploegen geen archeologische sporen meer te verwachten. Het verdient aanbeveling om de ondergrens bij een actualisatie van de archeologische beleidskaart te evalueren, bijvoorbeeld door aan de hand van rapporten van bijvoorbeeld een opgraving te achterhalen op welke diepte de archeologische sporen zaten.

4.2.2 Archeologisch Waardevol Gebied (AWG)

Binnen de AWG's zijn drie verschillende gebieden te onderscheiden:

- **AWG1:** dit betreffen de Rijksmonumenten (Monumentnummers 1315, 1316, 1317 en 1318) en de provinciale monumenten (Monumentnummers 10808 en 10841 en de twee forten van de Stelling van Amsterdam), waar voor elke bodemingreep (oppervlaktegrens 0 m² en dieptegrens 0 -Mv) een monumentvergunning bij respectievelijk de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) of de provincie moet worden aangevraagd.

- **AWG2:** dit betreft de historische dorpskern van Uitgeest, waar bij voorgenomen bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 35 cm -Mv archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd.
- **AWG3:** dit zijn monumenten (AMK-terreinen) die niet de status van Rijksmonument hebben. Voor deze gebieden geldt een oppervlaktegrens van 0 m²; dat betekent dat voor elke ingreep die dieper dan 35 cm -Mv komt, archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

4.2.3 Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebieden (AWV)

Binnen de **AWV's** zijn 4 verschillende soorten gebieden met een onderzoeksverplichting onderscheiden:

- **AWV1:** archeologisch onderzoek bij voorgenomen bodemingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 35 cm -Mv. Het betreft hier de (mogelijke) strandwallen.
- **AWV2:** archeologisch onderzoek bij voorgenomen bodemingrepen groter dan 1000 m² en dieper dan 35 cm -Mv. Het betreft hier de geulen en oeverwallen.
- **AWV3:** archeologisch onderzoek bij voorgenomen bodemingrepen groter dan 2500 m² en dieper dan 35 cm -Mv. Het betreft hier het klei-op-veengebied.
- **AWV4:** archeologisch onderzoek bij voorgenomen bodemingrepen groter dan 5000 m² en dieper dan 35 cm -Mv. Het betreft hier de stroomruggen in het Oer-IJ-estuarium en mogelijke strandwallen buiten de bebouwde kom.

Er is ook een **AWV5**, dat is gebruikt om de gebieden aan te geven waar geen archeologisch onderzoek hoeft plaats te vinden. De motivatie voor de ondergrenzen is opgenomen in **RAAP**-rapport 1636 (De Boer e.a., 2008).

5 Beslispunten

De gemeente Uitgeest wil de doelstelling voor archeologie bereiken door op korte termijn, in 2011, de volgende besluiten uit te voeren:

- Alle nieuwe bestemmingsplannen 'archeologie-proof' maken door opname aan de hand van de archeologische beleidskaart (kaartbijlage 1) inclusief vrijstellingen van archeologische dubbelbestemmingen op de plankaart en in de toelichting en voorschriften van het bestemmingsplan.
- Het opnemen van archeologie in de erfgoedverordening.
- Het archeologisch onderzoek dat in de gemeente Uitgeest is uitgevoerd verzamelen en toegankelijk maken.
- Richtlijnen (laten) opstellen met aanvullende eisen van de gemeente aan archeologisch onderzoek.
- Het vergroten van het draagvlak voor archeologie door het publiek te betrekken bij planvormingsprocedures.
- De afdeling Ruimte verantwoordelijk maken voor de handhaving met betrekking tot voorwaarden voor archeologie bij vergunningverlening.

Op de langere termijn, binnen 5 jaar, is de gemeente Uitgeest voornemens de archeologische beleidskaart te herzien. Het College van Burgemeester en Wethouders kan hiervan afwijken indien er weinig ruimtelijke ontwikkelingen zijn.

Literatuur

- Boer, G.H. de & C.M. Soonius & D. Bekius**, 2008. Uitgeest, droge plek aan open water: archeologienota gemeente Uitgeest; deel I: Startnotitie archeologiebeleid; deel II: Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart. *RAAP-rapport 1636*. Weesp.
- z.a.**, 2006. *Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland*. Provincie Noord-Holland. Haarlem.
- z.a.**, 2008. *Cultuur op de Kaart. Cultuurnota 2009-2012*. Provincie Noord-Holland. Haarlem.
- z.a.**, 2010a. *Structuurvisie 2040 Noord-Holland 2040 - Kwaliteit door veelzijdigheid*. Provincie Noord-Holland.
- z.a.**, 2010b. *Leidraad Landschap en Cultuurhistorie Ontwikkelen met ruimtelijke kwaliteit*. Provincie Noord-Holland, Directie **Beleid**. Haarlem.
- z.a.**, 2010c. *Structuurvisie Uitgeest 2020*. Gemeente Uitgeest.

Gebruikte afkortingen

AWG	Archeologisch W aardevol Gebied
AWV	Archeologisch W aardevol V erwachtingsgebied
Bamz	B esluit op de archeologische monumentenzorg
Bro	B esluit ruimtelijke ordening
KNA	Kwaliteitsnorm N ederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NOaA	N ationale O nderzoeksagenda Archeologie
Wro	W et ruimtelijke ordening
VNG	V ereniging N ederlandse Gemeenten
Wamz	W et op de archeologische monumentenzorg

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Kaartbijlage 1. Archeologische beleidskaart met voorschriften behoeve van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ)